

Diarienummer: 12KS/0415
Datum: 2012-11-15
Handläggare: Megha Huber
Avdelning/Kontor: Kanslienheten
E-post: megha.huber@varmdo.se

Kommunstyrelsen

Plan för minskning av skadliga ämnen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar planen för minskning av skadliga ämnen.

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har givit kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en plan för hur kommunen kan minska användningen av skadliga ämnen inom de kommunala verksamheterna.

Den plan som föreslås syftar till att stärka möjligheterna för Värmdö kommun att bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete med att minska andelen skadliga ämnen i de kommunala verksamheterna. Planen går i linje med aktuell lagstiftning och nationell ambitionsnivå samt Värmdö kommuns styrdokument.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har givit kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en plan för hur kommunen kan minska användningen av skadliga ämnen inom de kommunala verksamheterna.

Sweco har fått i uppdrag att bistå Värmdö kommun med att utarbeta förslag till plan mot skadliga ämnen. Till grund har legat befintliga planer, program och strategier samt intervjuer med nyckelpersoner inom några olika verksamheter. Planens utformning har ambitionen att vara generell och direkt tillämpbar i respektive verksamhet trots de skillnader som finns mellan dessa i omfattning av hantering av skadliga ämnen och kunskapsnivå om området. Den syftar till att bereda möjlighet för Värmdö kommun att bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete med att minska andelen skadliga ämnen i de kommunala verksamheterna.

Ärendebeskrivning

Föreslagen plan för minskning av skadliga ämnen går i linje med aktuell lagstiftning och nationell ambitionsnivå samt Värmdö kommuns styrdokument. På EU-nivå finns REACH och på nationell nivå finns Miljöbalken och de nationella miljökvalitetsmålen.

Den 14 juni 2012 presenterade miljömålsberedningen sitt förslag till en nationell strategi för hur Sverige ska nå miljömålet Giftfri miljö. Förslaget bär namnet ” Minska riskerna med farliga ämnen!” Miljömålsberedningens lyfter särskilt fram samhällets gemensamma ansvar för att förbättra möjligheterna att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen. Det behövs insatser från alla delar av samhället – stat, kommuner, näringsliv och det civila samhället – för att uppnå de förutsättningar som krävs för att nå målet om en giftfri miljö samt generationsmålet delar om minimal miljöpåverkan på människors hälsa.

Många kommuner arbetar med kemikalierrelaterade frågor där syftet är att minska användningen av farliga ämnen i olika verksamheter. Det är dock hittills ovanligt att fatta beslut om en kommunövergripande plan eller strategi.

Den aktuella planen för minskning av skadliga ämnen syftar till att bereda möjlighet för Värmdö kommun att bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete med att minska andelen skadliga ämnen i den kommunala verksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

En minskad användning av skadliga ämnen kan ge direkt effekt i form av minskade inköp. Upphandling kan styra inköpen för att minska användningen av skadliga ämnen. Indirekt kan det också minska kostnaderna för kommunen då risker i arbetet för medarbetare minskar om hanteringen av skadliga ämnen minskar. I vissa fall kan sannolikt kostnaden för inköp av enskilda ämnen öka på kort sikt.

Konsekvenser för miljön

En minskad hantering av skadliga ämnen påverkar i första hand det nationella målet giftfri miljö i positiv riktning. Målet syftar till att den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen via alla exponeringsvägar inte är skadlig för människor eller den biologiska mångfalden. Det påverkar också vattenkvaliteten vilket är viktigt för Värmdö som skärgårdskommun. Tillgång och kvalitet på grundvatten är en av Värmdö kommuns viktigaste miljö- och utvecklingsfaktorer.

Konsekvenser för medborgarna

En giftfri miljö påverkar både folkhälsan och miljön positivt vilket gör att Värmdö fortsätter vara en attraktiv kommun att leva i.

Planen kan fungera dels som kunskapsuppbyggnad och stöd till kommunens invånare för vidare arbete med samma fråga. Genom det interna arbetet bereds även underlag för att kunna bedriva en förbättrad rådgivning gentemot kommunens innevånare.

Bedömning

De intervjuer som genomfördes i samband med framtagandet av föreslagen plan bekräftade en preliminär bedömning om att såväl volym av hanterade produkter som typ av produkter, kunskapsnivå och intresse skiljer sig mycket åt mellan olika av kommunens verksamheter. Resultatet visar att en plan för minskning av skadliga ämnen

Tjänsteskrivelse

vore önskvärd att använda i kommunens verksamheter då den påverkar anställda direkt och även ökar kunskapen om skadliga ämnen.

Planen kan också fungera som ett föredöme för andra att ta efter och som kunskapsuppbyggnad och stöd till kommunens invånare för vidare arbete med samma fråga. Genom det interna arbetet bereds även underlag för att kunna bedriva en förbättrad rådgivning gentemot kommunens invånare.

Planen kommer att följas upp i kommunens miljöbokslut.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilägges/bilägges ej
----	----------	----------------------

	Plan för minskning av skadliga ämnen	Bilägges
--	--------------------------------------	-----------------

	Utfasningslista för Värmdö kommun	Bilägges
--	-----------------------------------	-----------------

	Konsumentplansch farosymboler	Bilägges
--	-------------------------------	-----------------

	Reviderad rapport – Plan för minskning av skadliga ämnen där resultatet av intervjuerna presenteras.	Bilägges
--	--	-----------------

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Maria Larsson Åjne
Kanslichef

Plan för minskning av skadliga ämnen

Bakgrund

Planen för skadliga ämnen syftar till att bereda möjlighet för Värmdö kommun att bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete med att minska andelen skadliga ämnen i den kommunala verksamheten. Den går i linje med aktuell lagstiftning och nationell ambitionsnivå. På EU-nivå finns REACH och på nationell nivå finns Miljöbalken och de nationella miljökvalitetsmålen.

När det gäller kemiska produkter och skadliga ämnen är det i första hand miljökvalitetsmålet Giftfri miljö som är relevant. Riksdagen beslutade den 22 juni 2010 om en ny formulering av detta mål:

"Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna."

Miljöbalken: kapitel 2, hänsynsregler, säger att en verksamhet ska hushålla med råvaror och energi och främja återanvändning och återvinning. Verksamheten ska också där så är möjligt, ersätta kemiska produkter med mindre skadliga varianter.

Den 14 juni 2012 presenterade miljömålsberedningen sitt förslag till en nationell strategi för hur Sverige ska nå miljömålet Giftfri miljö. Förslaget bär namnet "Minska riskerna med farliga ämnen! Strategi för Sveriges arbete för en giftfri miljö" SOU 2012:38. En utgångspunkt för Miljömålsberedningens arbete är samhällets gemensamma ansvar för att förbättra möjligheterna att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen. Det behövs insatser från alla delar av samhället – stat, kommuner, näringsliv och det civila samhället – för att uppnå de förutsättningar som krävs för att nå målet om en giftfri miljö samt generationsmålet delar om minimal miljöpåverkan på människors hälsa.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunstyrelsen, och beslutas med stöd av REACH, Miljöbalken och de nationella miljömålet giftfri miljö

Uppföljning och uppdatering

Kanslienheten

Om planen

De kommunala verksamheterna hanterar ett stort antal kemiska produkter av mycket skilda slag. Medan t.ex. VA-verksamheten i första hand hanterar större volymer av ett begränsat antal produkter som fällningskemikalier och flockningsmedel för användning i reningsverk hanterar vård- och omsorg ett mycket stort antal av olika rengöringsmedel, desinfektionsmedel och andra former av ämnen som rör hygien. Däremellan står skolorna med ett stort antal olika kemiska ämnen för t.ex. undervisningsändamål men där varje ämne/produkt i sig förekommer i mycket små volymer.

För att möjliggöra en gemensam plan och metod har utgångspunkt valts i den standardiserade faromärkningen. Denna är lätt att känna igen även för en person som saknar egentlig kunskap om kemikalier och möjliggör således en direkt förändring utan behov av lång föregående utbildning. Verksamheter som främst hanterar förpackade produkter läser direkt på produktens förpackning. Verksamheter som hanterar produkter i större volymer finner samma information i produktens säkerhetsdatablad.

Planen medför ett strukturerat arbetssätt där varje föregående steg möjliggör nästa. De övergripande stegen är: skaffa sig kontroll över nuläget, minska antalet kemikalier, fasa ut de mest skadliga enligt en strukturerad tågordning samt följa upp. Planen för minskning av skadliga ämnen kan med fördel kombineras med eller inkorporeras i annan eller andra av kommunens befintliga miljöplaner. Planen kommer att följas upp i miljöbokslutet. Det är i sig att gå steget längre än lagstiftning att ha en plan mot skadliga ämnen. Miljömålsberedningens "Minska riskerna med farliga ämnen!" visar att en möjlighet att nå miljömålet om en giftfri miljö är om det allmänna tar mer initiativ. Status för miljömålet "En giftfri miljö" är att målet inte kommer att nås med dagens insatser.

Ämnen som har särskilt farliga egenskaper som kan medföra allvarliga och bestående effekter på människors hälsa och på miljön tas upp på Kemikalieinspektionens kandidatförteckning. Ämnena kan till exempel vara cancerframkallande, hormonstörande, svärnedbrytbara, skada fortplantningsförmågan eller påverka arvsmassan. När ett ämne har tagits upp i kandidatförteckningen får det konsekvenser för ämnet både på kort och på lång sikt. Det ställs krav på information, anmälan och tillstånd.

Planen har ambitionen att vara enkel och användbar i verksamheterna och därför också genomförbar. Kandidatlistan kommer inte att användas i kommunens plan eftersom de ämnena är inbakade i de ämnen som klassas som giftiga och hälsoskadliga på faromärkningslistan.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunstyrelsen, och beslutas med stöd av REACH, Miljöbalken och de nationella miljömålet giftfri miljö

Uppföljning och uppdatering

Kanslienheten

Plan för minskning av skadliga ämnen

Kontroll över nuläge

1. Utse kemikalieansvarig för respektive verksamhet. Denna har ett särskilt ansvar för att driva arbetet med minskning av skadliga ämnen.
2. Inventering av befintlig kemikalieanvändning och upprättande avförteckning av namn, tillverkare, användningsområde samt eventuell märkning

Minskning av antalet produkter

3. Offentlig upphandling är ett av samhällets mest kraftfulla medel för att fasa ut farliga ämnen ur många konsumentnära produkter.

Kommunen kan påverka utvecklingen för en giftfri miljö i upphandlingen av t.ex. utrustning och material för förskolor och skolor. Den offentliga sektorn är samlat en stor kund på marknaden genom att upphandla produkter som används i verksamheter som ofta berör barn och ungdomar. En målinriktad upphandling skapar därför incitament för kommunala leverantörer att kunna leverera produkter och varor som inte ger upphov till hälso- och miljörisker.

I ett inledningsskede bör kommunen försöka fasa ut de skadliga ämnena inom verksamheten och på lång sikt ska verksamheten så långt som det är möjligt vara fri från farliga ämnen som kan hota miljön och människors hälsa.

Landstingets upphandling av kan användas som vägledning för kommunens upphandlare. Det är dock viktigt att ha i baktanke att Landstinget verksamhet skiljer sig mycket från kommunens både vad det gäller inriktning och omfattning.

4. Utrensning av kemiska produkter som inte har använts under de senaste två åren.

Utfasning av skadliga ämnen

5. Sortering av förteckningen över (kvarvarande) befintliga kemiska produkter utifrån följande prioriteringsordning:

a. *Högst prioritet:*

Giftig

Miljöfarlig

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunstyrelsen, och beslutas med stöd av REACH, Miljöbalken och de nationella miljömålet giftfri miljö

Uppföljning och uppdatering

Kansliheten

b. Näst högst prioritet:

Frätande

c. Tredje prioritet:

Brandfarlig

Oxiderande

d. Fjärde prioritet:

Hälsoskadlig /irriterande

Fokus läggs på respektive grupp i fallande ordning d.v.s. verksamheten arbetar först med produkter i grupp a), därefter i grupp b) o.s.v.

6. För varje produkt i den (för närvarande) högst prioriterade gruppen sker utfasningsarbetet genom strukturerade frågeställningar:
 - a. Fylls produktens funktion av annan redan befintlig produkt med lägre prioriterad märkning? *Om ja, använd produkten med lägre prioriterad märkning. Om nej, gå till b.*
 - b. Finns alternativ till denna produkt med lägre prioriterad märkning? Fråga vid inköp. *Om ja, välj denna. Om nej, gå till c.*
 - c. Finns alternativ till denna produkt med lägre innehåll av den substans som ger märkningen? Fråga vid inköp.

7. Årlig uppföljning genom förnyad inventering och uppföljning i miljöbokslutet.

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Maria Larsson Ajne
Kanslichef

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunstyrelsen, och beslutas med stöd av REACH, Miljöbalken och de nationella miljömålet giftfri miljö

Uppföljning och uppdatering

Kanslienheten

2012-11-29

Kommunledningskontoret
Kansli- och utvecklingsavdelningen
Kanslienheten

Bilaga 1

Värmdö kommuns utfasningslista av skadliga ämnen

Kommunen har sammanställt en egen utfasningslista av skadliga ämnen som en del av kommunens insatser att försöka nå det nationella miljö kvalitetsmålet "en giftfri miljö". Listan är baserad på kemikalieinspektionens Kandidatförteckning från 2012 och Stockholms läns landsting utfasningslista för 2012-2016. Listan kan användas som stöd vid upphandling inom kommunens verksamheter.

Utfasningslistan för miljö- och hälsofarliga kemikalier är ett verktyg som definierar vilka kemikalier som ska avvecklas eller minskas. Avvecklingsämnen ska helt fasa ut till 2016 medan minskningsämnen ska fasa ut på sikt och endas köpas in/upphandlas i undantagsfall.

Valet av utfasningsämnen baseras på utvalda kriterier.

Avvecklingsämnen är markerade med **svart** i listornas tabellhuvud och minskningsämnen med **grått**.

Kemikalier och kemiska produkter

Avvecklingsämnen

Avvecklingsämnen	CAS-nummer	Skäl för utfasning	Exempel på användning	Undantag
2-bromo-2-nitropropane-1,3-diol (Bronopol)	52-51-7	Skadligt för miljön, allergiframkallande	Tvål, färg, fog, lim	Kit
d-Limonen	5989-27-5	Skadligt för miljön, allergiframkallande	Parfymämne i t.ex hygienprodukter och rengöringsmedel	
Kadmium och dess föreningar	Flera	Skadligt för miljön, mycket farligt ämne	Färg, laboratorie-kemikalie	
Kvicksilver och dess föreningar	Flera	Skadligt för miljön, mycket farligt ämne	Städprodukter, desinfektion, tandvård	
N-metylpyrrolidon	872-50-4	Mycket farligt ämne	Drift- och underhållsprodukter, klottersanering	
Zinkdialkylditiofosfat	68649-42-3	Skadligt för miljön	Smörjmedel, drift- och underhållsprodukter	

Minskningsämnen	CAS-nummer	Skäl för utfasning	Exempel på användning	Undantag
4,4- metylendifenylidiso-cyanat	101-68-8	Mycket farligt ämne, allergiframkallande	Lim, tätmassa	
(+)-betacitronellol	106-22-9	Skadligt för miljön, allergiframkallande	Parfymämne i t.ex rengörings- och hygienprodukter	
Apelsinolja-terpener	8028-48-6	Skadligt för miljön	Elektronikspray	
Blyföreningar	Flera	Skadligt för miljön, mycket farligt ämne	Färg	
Klorhexidin	55-56-1	Allergiframkallande	Desinfektion	Medicinsk behandling
Kumén; isopropylbenzen	98-82-8	Skadligt för miljön	Smörjmedel	
Natriumtetraborat	1330-43-4	Mycket farligt ämne	Desinfektion	
N,N-Difenylamin	122-39-4	Skadligt för miljön	Färg, drift- och underhållsprodukter	
Toluen	108-88-3	Mycket farligt ämne	Förtunning, fogmassa	
Zinkklorid	7646-85-7	Skadligt för miljön	Desinfektion	
Zinkoxid	1314-13-2	Skadligt för miljön	Färg, drift- och underhållsprodukter, konserveringsmedel	

Varor och förbrukningsartiklar

Avveckling/ Minskning	Utfasnings- ämne	CAS- nummer	Skäl för utfasning	Exempel på användningsområde	Undantag
--------------------------	---------------------	----------------	-----------------------	---------------------------------	----------

Antimikrobiella medel

Avveckling	Dimetylfumarat	624-49-7	Allergiframkallande	Antimögelmedel – kan finnas i textilier och möbler	
	Silver och dess föreningar (inkl. nanosilver)	Flera	Skadlig för miljön	Textilier, tandborstar, madrasser, röntgenfilm, blöjor, bindor	
	Triklorkarban	101-20-2	Skadlig för miljön	Antimögelmedel i textilier	
	Trikloran	3380-34-5	Skadlig för miljön	Suturer, skor, lakan, bänkskivor	

Flamskyddsmedel

Avveckling	Bis(pentabromfenyl) eter	1163-19-5	Skadlig för miljön	Textilier, möbler, skyddskläder, gummikablar, isoleringsmaterial samt elektrisk och elektronisk utrustning	Byggteknisk utrustning
	Hexabromcyklodekan (HBCDD)	25637-99-4	Skadlig för miljön	Främst i polystyrenplaster, såsom frigolit, cellplast och plast i elektronik även i textilier	
	Klorparaffiner C10-13	85535-84-8	Skadlig för miljön	Varor av plast och gummi	
	Oktabromdifenyleter	32536-52-0	Mycket farligt ämne	Främst i plast och äldre elektronik men också textilier, stoppmöbler, kabel, isoleringsmaterial	
	Pentabromdifenyleter	32534-81-9	Mycket farligt ämne, skadligt för miljön	Främst i plast och äldre elektronik men också textilier, stoppmöbler, kabel, isoleringsmaterial	
	Polybromerade bifenyler (PBB), t.ex. 2,3,3',4,4',5'-Hexabrom-bifenyler	Flera t.ex. 59536-65-1	Skadlig för miljön	Främst i plast och äldre elektronik men också textilier, stoppmöbler, kabel, isoleringsmaterial	
	Tetrabrombisfenol A (TBBP-A)	79-94-7	Skadlig för miljön	Plaster, elektronik	
	Tri(2-kloroetyl)fosfat	115-96-8	Mycket farligt ämne, skadligt för miljön	Produkter av plast, t.ex. byggprodukter, möbler och textilier	
	Tris(1-aziridinyl)fosfinoxid	545-55-1	Mycket farligt ämne	Vissa textilier	
Tris(2,3-dibromopropyl)fosfat	126-72-7	Mycket farligt ämne	Vissa textilier		

Avveckling	Arsenik och dess föreningar	Flera	Mycket farligt ämne	Legeringsmetaller i t.ex. rörkopplingar	< 0,1% i mässingslegeringar i vissa rörkopplingar
	Bly och dess föreningar	Flera	Mycket farligt ämne	Elektrisk och elektronisk utrustning, vissa plastvaror, elektroder i bilbatterier, pastellkriter, strålnings-skydd	Bly i röntgen- och radioaktivitets-skydd samt bly-ackumulatorer
	Kadmium och dess föreningar	Flera	Mycket farligt ämne	Elektrisk och elektronisk utrustning, uppladdnings-bara batterier	Nickel-kadmium-batterier
	Krom(VI)föreningar	1308-38-9 t.ex. Natrium-dikromatdihydrat (7789-12-0), Kalium-dikromat (7778-50-9), Natrium-dikromat (10588-01-9), Kromtrioxid (1333-82-0)	Mycket farligt ämne	Elektrisk och elektronisk utrustning, läder, trä-skyddsmedel på byggvaror, ytbehandlad metall, cement	
	Kvicksilver och dess föreningar	Flera	Mycket farligt ämne	Elektrisk och elektronisk utrustning, amalgamfyllningar, ljuskällor, batterier, mätinstrument	Lysrör, lågenergilampor, laboratorielampor och knappceller i tillåtna halter
Minskning	Nickel och dess föreningar	Flera	Allergiframkallande	Nickel som kommer i kontakt med huden: verktyg, handtag, instrument mm.	Nickel i rostfritt stål och andra produkter där hudexponering inte kan förekomma
	Tennorganiska föreningar t.ex. Tributyltennoxid, Dibutyltenn	Flera t ex. 56-35-9, 1002-53-5	Mycket farligt ämne, skadligt för miljön	Stabilisatorer i plast, biocider i plast, fogmassa	

Avveckling/	Utfasnings- ämne	CAS- nummer	Skäl för utfasning	Exempel på användningsområde	Undantag
-------------	---------------------	----------------	-----------------------	---------------------------------	----------

Mjukgörare

Avveckling	Bensylbutylftalat (BBP)	85-68-7	Mycket farligt ämne	Huvudsaklig användning i PVC-plast som sjukvårdsmaterial och golvbeläggning inomhus. Finns även i kabel, vissa leksaker, barnavårdsartiklar	
	Dibutylftalat (DBP)	84-74-2	Mycket farligt ämne	Olika varor av mjukplast, huvudsakligen i PVC-plast exempelvis sjukvårdsmaterial	
	Diethylhexylftalat (DEHP)	117-81-7	Mycket farligt ämne	Huvudsaklig användning i PVC-plast som sjukvårdsmaterial och golvbeläggning inomhus. Finns även i kabel, vissa leksaker, barnavårdsartiklar och barnvagnar	Blodpåsar
Minskning	Di(2-metoxietyl)ftalat	117-82-8	Mycket farligt ämne	Polymera material	
	Di(grenade C6-C8)alkylftalater	71888-89-6	Mycket farligt ämne	Huvudsaklig användning i PVC-plast som golvbeläggning inomhus. Finns även i kabel, vissa leksaker, barnavårdsartiklar och barnvagnar	
	Di(grenade och raka C7-C11)alkylftalater	68515-42-4	Mycket farligt ämne	Huvudsaklig användning i PVC-plast som golvbeläggning inomhus. Finns även i kabel, vissa leksaker, barnavårdsartiklar	
	Diisobutylftalat	84-69-5	Mycket farligt ämne	Plastförpackningar, byggplastprodukter och konsumentprodukter såsom suddgummin och skolväskor	
	Diisodecylftalat (DIDP)	26761-40-0, 68515-49-1	Mycket farligt ämne	Mjukgörare i PVC	
	Diisononylftalat (DINP)	28553-12-0	Mycket farligt ämne	Mjukgörare i PVC	
	Di-n-oktylftalat (DNOP)	117-84-0	Mycket farligt ämne, skadligt för miljön	Mjukgörare i PVC	

Perfluorerade ämnen

Avveckling	Fluortelomeralkohol (FTOH)	Flera	Skadlig för miljön	Impregnerade textilier och lädervaror	
	Perfluoroktansulfonat (PFOS)	68867-62-9	Mycket farligt ämne, skadligt för miljön	Impregnerade textilier, elektronikprodukter	
	Perfluoroktansyra (PFOA)	335-67-1	Skadlig för miljön	Impregnerade textilier, elektronikprodukter	

Textilbehandlingsmedel

Avveckling	Alkylfenoletoxilater t.ex. Nonylfenoletoxilat	9016-45-9	Skadlig för miljön	Textilier, byggmaterial	
	N,N-dimetylacetamid (DMAC)	127-19-5	Mycket farligt ämne	Kan vara restprodukt i textilier, finnas i tätningsmedel, polyimidfilm	

Övriga

Avveckling/ Minskning	Utfasnings- ämne	CAS- nummer	Skäl för utfasning	Exempel på användningsområde	Undantag
--------------------------	---------------------	----------------	-----------------------	---------------------------------	----------

Avveckling	Pentaklorfenol (PCP)	87-86-5	Mycket farligt ämne, skadligt för miljön	Antimögelbehandling av kläder	
	Polyaromatiska kolväten (PAH)	Flera t.ex. Benz(a) pyren (50-32-8)	Mycket farligt ämne	Mjukgörare i gummi och gummihandtag till handverktyg, stenkolstjära	Asfalt och takpapp
Minskning	Bisfenol A	80-05-7	Allergiframkallande, hormonstörande	Kassakvitto, barnartiklar, leksaker, plaster, livsmedelsförpackningar, vattenledningsrör, tandfyllningsmaterial	
	Formaldehyd	50-00-0	Allergiframkallande	Byggmaterial såsom limträ och spånskivor, textilier	
	Kolofonium och modifierat kolofonium	Flera t.ex. 73138-82-6, 8050-09-7, 8052-10-6	Allergiframkallande	Bindemedel i gummi, produkter som ska häfta mot huden	
	Parfymämnen	Flera	Allergiframkallande	Med parfymämnen avses ämnen som tillsättes till varan/förbrukningsartikeln för att ge en specifik doft eller för att maskera en obehaglig lukt	
	PVC	9002-86-2	Skadlig för miljön	Katetrar, urinpåsar, sugkatetrar, undersökningshandskar, tarmsonder, magsonder, rör, golv, folier för byggnader, bilinredning, kablar, slangar, plastbelagd väv, medicinteknisk utrustning	Golvmattor i vård- och sjukhusmiljöer där det av funktionella och medicinska skäl inte är godtagbart med alternativa material ¹

Läs varningstexten!

Farosymboler för märkning

Alla farliga kemiska produkter ska vara tydligt märkta med farosymbol (faropiktogram) samt risk- och skydds-information på svenska. Märkningen informerar om skador som kan uppstå vid användning. Fram till 1 juni 2015 gäller två märkningssystem parallellt. På sikt ska den nya märkningen med röd ram gälla i hela världen.

Nya farosymboler, faropiktogram

Giflig. Produkten ger livshotande skador vid inandning, hudkontakt eller förtäring.

Frätande. Produkten ger frätskador på hud, matstrupe och ögon, eller andra allvarliga ögonskador. Används också för produkter som är korrosiva för metaller.

Hälsoskadlig. Produkten kan ge ärftlig genetisk skada, cancer, fosterskador eller störa fortplantningen. Används också för produkter som ger allergi vid inandning, kemisk lunginflammation vid förtäring eller andra allvarliga skador vid enstaka eller upprepad exponering.

Skadlig. Produkten är skadlig vid inandning, hudkontakt eller förtäring. Används också för produkter som ger allergi vid hudkontakt, som irriterar hud, ögon eller luftvägar eller ger narcosverkan.

Miljöfarlig. Produkten är giftig för vattenmiljön på kort eller lång sikt. Ska förvaras och användas så att produkten och avfallet inte skadar miljön.

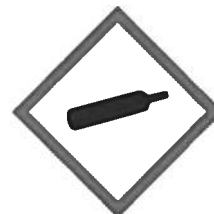
Explosiv. Produkten är explosiv och kan explodera om den utsätts för slag, friktion, gnistor eller värme. Måste hanteras varsamt.

Brandfarlig. Produkten är brandfarlig och kan brinna våldsamt vid antändning eller värmeförsel. Vissa produkter utvecklar brandfarlig gas i kontakt med vatten eller självantänder i luft.

Oxiderande. Produkten orsakar reaktion, brand eller explosion i kontakt med brännbara ämnen eller material.

Gas under tryck. Produkten är en trycksatt eller kraftigt nedkyld gas. Behållaren kan explodera vid yttre brand.

Kännbar varning för synskadade. De flesta hälsofarliga kemiska produkter som säljs till allmänheten ska ha en kännbar varningsmärkning i form av en upphöjd triangel på förpackningen.

Farosymboler som gäller till 2015

Mycket giftig/
Giftig

Frätande

Hälsoskadlig
Irriterande

Miljöfarlig

Explosiv

Extremt/
Mycket
brandfarlig

Oxiderande

PLAN FÖR MINSKNING AV SKADLIGA ÄMNINGEN

FÖRSLAG

UPPDRAGSNUMMER 1331284

VÄRMDÖ KOMMUN

KARLSTAD

2012-10-26

1 (17)

Sweco
Kanikenäsbanken 10
Box 385
SE-651 09 Karlstad, Sverige
Telefon +46 (0)54 141700
Fax +46 (0)54 141701
www.sweco.se

Sweco Environment AB
Org.nr 556346-0327
Styrelsens säte: Stockholm

Linn Arvidsson
Säkerhetsrådgivare/
Uppdragsledare
Telefon direkt +46 (0)54 141732
Mobil +46 (0)706 115411
linn.arvidsson@sweco.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Bakgrund	3
2	Syfte	3
3	Nuläge	3
4	Drivkrafter	4
4.1	Miljömål	4
4.1.1	Nationella miljömål	4
4.1.2	Regionala miljömål	5
4.2	Lagstiftning	6
4.2.1	Miljöbalken	6
4.2.2	REACH	6
4.2.3	CLP	7
4.2.4	Kemiska arbetsmiljörisker	7
4.3	Strategi för Sveriges arbete för en giftfri miljö	8
4.4	Vad sker hos andra kommuner?	9
5	Förslag till plan för minskning av skadliga ämnen inom de kommunala verksamheterna	10
	Bilaga 1: Intervjuer med utvalda verksamheter inom Värmdö kommun	13
	Bilaga 2. Nya farosymboler från 2015	16
	Bilaga 3. Säkerhetsdatablad	17

1 Bakgrund

Kommunfullmäktige i Värmdö kommun har givit kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en plan, för hur kommunen kan minska användningen av skadliga ämnen inom de kommunala verksamheterna.

Sweco har fått i uppdrag att bistå Värmdö kommun med att utarbeta förslag till plan mot skadliga ämnen. Till grund har legat befintliga planer, program och strategier samt stickprovsvisa intervjuer med nyckelpersoner inom några olika verksamheter. Resultatet av intervjuerna presenteras i bilaga 1.

Planens utformning har ambitionen att vara generell och direkt tillämpbar i respektive verksamhet trots de skillnader som finns mellan dessa i omfattning av hantering av skadliga ämnen och kunskapsnivå om området.

2 Syfte

En kommun är en komplex och mångfacetterad organisation som i sig rymmer en rad verksamheter med vitt skilda syften och förutsättningar. Gemensamt för de olika verksamheterna är dock att de berör kommunens innevånare och att de, i regel, berör ett tämligen stort antal anställda.

En kommuns interna arbete med en viss fråga har därför en dubbel verkan: dels berör arbetet verksamheten och dess anställda direkt, dels fungerar den som kunskapsuppbyggnad och stöd till kommunens innevånare för vidare arbete med samma fråga. Genom det interna arbetet bereds även underlag för att kunna bedriva en förbättrad rådgivning gentemot kommunens innevånare. Kommunen kan även fungera som föredöme och inspiration för företag.

Den aktuella planen mot skadliga ämnen syftar till att bereda möjlighet för Värmdö kommun att bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete med att minska andelen skadliga ämnen i den kommunala verksamheten.

3 Nuläge

De kommunala verksamheterna hanterat ett stort antal kemiska produkter av mycket skilda slag. Medan t.ex. VA-verksamheten i första hand hanterat större volymer av ett begränsat antal produkter som fällningskemikalier och flockningsmedel för användning i reningsverk hanterat vård- och omsorg ett mycket stort antal av olika rengöringsmedel, desinfektionsmedel och andra former av ämnen som rör hygien. Däremellan står skolorna med ett stort antal olika kemiska ämnen för t.ex. undervisningsändamål men där varje ämne/produkt i sig förekommer i mycket små volymer.

Ett antal stickprovintervjuer har genomförts för att ge en ögonblicksbild av nuläget. Fullständig redovisning av dessa ges i Bilaga 1. Det bör observeras att detta enbart är just stickprov och att viss försiktighet mot att dra alltför långtgående slutsatser bör iaktas. Dock kan vissa tendenser utläsas.

Såväl volym av hanterade produkter som typ av produkter skiljer sig mycket mellan kommunens olika verksamheter. Det allmänna intrycket efter intervjuerna är att medvetenheten om de kemiska produkter som används i verksamheten generellt är låg. Undantaget är VA-enheten som har god överblick över användning, innehåll och förvaring.

Inte heller tycks produkternas innehåll eller eventuella risker vara någon prioriterad fråga i de verksamheter som har intervjuats.

4 Drivkrafter

Planen mot skadliga ämnen knyter an till såväl miljöbalkens allmänna hänsynsregler som de nationella och regionala miljömålen, främst målet Gifffri miljö, och den senaste utvecklingen inom lagstiftningen.

4.1 Miljömål

4.1.1 Nationella miljömål

Det svenska miljömålssystemet är indelat i ett övergripande generationsmål, sexton miljö kvalitetsmål som är mer preciserade och fjorton etappmål som mer i detalj bryter ned målen i konkreta avstämningar. För kommunens plan mot skadliga ämnen är det miljö kvalitetsmålet Gifffri miljö och dess etappmål som är direkt tillämpbara. Detta diskuteras mer i detalj nedan.

Generationsmålet

Generationsmålet anger inriktningen för den samhällsomställning som behöver ske inom en generation för att miljö kvalitetsmålen ska nås. Generationsmålet är därför vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. I målet står också att arbetet med att lösa de svenska miljöproblemen inte ska ske på bekostnad av att vi exporterar miljö- och hälsoproblem till andra länder.

Miljö kvalitetsmålen

Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Det finns även preciseringar av miljö kvalitetsmålen. Preciseringarna förtydligar målen och används i det löpande uppföljningsarbetet av målen. När man talar om "de nationella miljömålen" är det i regel miljö kvalitetsmålen som åsyftas.

En kommunal plan mot skadliga ämnen hämtar sin inspiration och ledning i miljö kvalitetsmålet Gifffri miljö. Riksdagen beslutade den 22 juni 2010 om en ny formulering av detta mål:

"Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna."

Dessa tämligen allmänt hållna beskrivningar preciseras i ett antal underpunkter vilka beslutades i juni 2012 och som samtliga beskriver läget när målet anses uppnått:

- den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen via alla exponeringsvägar inte är skadlig för människor eller den biologiska mångfalden,
- användningen av särskilt farliga ämnen har så långt som möjligt upphört,
- spridningen av oavsiktligt bildade ämnen med farliga egenskaper är mycket liten och uppgifter om bildning, källor, utsläpp samt spridning av de mest betydande av dessa ämnen och deras nedbrytningsprodukter är tillgängliga,
- förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön,
- kunskap om kemiska ämnens miljö- och hälsoegenskaper är tillgänglig och tillräcklig för riskbedömning, och
- information om miljö- och hälsofarliga ämnen i material, kemiska produkter och varor är tillgänglig.

Giffri miljö har tre etappmål. Etappmålen är i första hand avsedda att vara vägledning för Sveriges arbete i internationella sammanhang och pekar på vad Sverige som nation bör arbeta för. Etappmålen är dock så konkret uppdelade att de med fördel kan användas som underlag för en kommunal plan.

Etappmål för Giffri miljö:

- (i) Minska och fasa ut farliga ämnen,
- (ii) Öka kunskapen om ämnens hälso- och miljöegenskaper
- (iii) Förbättra informationen om farliga ämnen i varor,

4.1.2 Regionala miljömål

För Stockholms län har ett antal specifika regionala miljömål formulerats som knyter an till det nationella målet Giffri miljö. Måläret har i regel passerats för de uppsatta målen men endast i några fall har målet kunnat uppnås i tid. Om inget särskilt anges i listan nedan har målet inte uppnåtts.

- Andelen miljömärkta varor och tjänster av den totala offentliga upphandlingen i länet ska öka med fem procent per år. (Länseget mål)
- Mängden miljömässigt riktigt omhändertaget kvicksilver, PCB och andra miljöfarliga ämnen från ombyggnad och rivning har ökat senast år 2010 jämfört med år 2004. (Länseget mål). *Målet har uppnåtts.*
- Spridningen och användningen i länet av bly, kadmium, kvicksilver samt koppar ska minska fram till år 2010. (Regionaliserat mål)

- Slam från länets kommunala avloppsreningsverk ska vara av den kvaliteten att det kan läggas på åkermark. (Länseget mål). *Målet har uppnåtts.*
- Andelen miljöbränsle som säljs i länet ska senast år 2010 ha ökat med 300 procent jämfört med år 2004. (Länseget mål). *Målet har uppnåtts.*
- All matfisk som fångas i Stockholms län ska senast år 2010 vara tjänlig som människoföda. (Länseget mål)
- Länets kommunala vattentäkter ska senast år 2010 vara fria från bekämpningsmedel, organiska miljögifter, läkemedel och hormoner. (Länseget mål)
- Samtliga förorenade områden i länet som innebär akuta risker vid direktexponering eller som hotar betydelsefulla vattentäkter eller värdefulla naturområden ska senast år 2010 vara utredda och vid behov åtgärdade.

4.2 Lagstiftning

4.2.1 Miljöbalken

Miljöbalkens andra kapitel innehåller allmänna hänsynsregler som ska förebygga negativa effekter av verksamheter och öka miljöhänsynen. Reglerna ska tillämpas i alla sammanhang där miljöbalkens bestämmelser gäller.

Enligt hänsynsreglerna ska alla som bedriver en verksamhet vidta de skyddsåtgärder och den försiktighet som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

För arbete med skadliga ämnen är den allmänna hänsynsregeln Försiktighetsprincipen extra viktig:

Försiktighetsprincipen innehåller två delar:

- (i) Redan risken för negativ påverkan på människors hälsa och miljön, gör att verksamhetsutövaren är skyldig att vidta åtgärder för att förhindra en störning.
- (ii) I yrkesmässig verksamhet ska bästa möjliga teknik ska användas för att förebygga skador och olägenheter. Tekniken måste vara industriellt möjlig att använda inom branschen i fråga, både tekniskt och ekonomiskt sett.

4.2.2 REACH

Kemiska ämnen och riskminskning av kemiska ämnen är något som blir allt mer aktuellt. På EU-nivå har REACH-förordningen trätt i kraft.

Efter att REACH-förordningen (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals) nu har trätt i kraft är det viktigt att alla tillverkare, importörer och efterföljande användare av kemikalier är fullt medvetna om dess innebörd. REACH regleras och övervakas av ECHA, den europeiska kemikaliemyndigheten och utgör ett regelverk med syfte att kontrollera den europeiska kemikalieanvändningen med avseende på följande:

6 (17)

PLAN FÖR MINSKNING AV SKADLIGA ÄMNEN
2012-10-26
/

- Vilken mängd ämnet tillverkas i
- Vilka ämnen som tillverkas
- Vilka ämnen som används

Syftet med REACH är att övervaka hur tillverkningen och användningen av kemikalier påverkar hälsan och miljön inom Europeiska unionen. REACH kan begära att man tillverkar mindre av en viss kemikalie eller helt slutar framställa den. Förordningen syftar även till att uppmuntra förändring och innovation på det kemiska området för att utveckla produkter som är mer miljövänliga och användarvänliga. Samt att minimera antalet djurförsök.

REACH berör i första hand tillverkare och importörer. Ingen av dessa roller innehas normalt av en kommun. Däremot kan de kommunala användarna ha nytta av de utökade kraven som REACH ställer på just tillverkare och importörer då kunskapen om kemikalier och dess verkningar blir större. Tillverkare har även en skyldighet att informera om sina produkter vilket innebär att den bästa kunskapskällan avseende de kemiska produkter de olika verksamheterna använder är just leverantörerna.

4.2.3 CLP

De nya reglerna om märkning av farliga ämnen finns i EUs förordning (1272/2008) om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP=classification, labelling and packaging). Under en övergångsperiod fram till 2015 kommer Kemikalieinspektionens föreskrifter om klassificering och märkning (KIFS 2005:7) och den nya förordningen att gälla parallellt. Det innebär att alla farliga ämnen ska vara förpackade och märkta med de nya symbolerna från den 1 december 2010 och alla blandningar senast den 1 juni 2015 när de släpps på marknaden.

De nya symbolerna beskriver vad risken är mot en vit bakgrund och med röd ram runt och visas i Bilaga 2.

4.2.4 Kemiska arbetsmiljörisker

Även på arbetsmiljöområdet uppdateras lagstiftningen nu. Från och med den 1 juli gäller nya föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker och hygieniska gränsvärden. Syftet är att förenkla och förtydliga vilka regler som gäller för kemikaliehantering i arbetet.

När Arbetsmiljöverkets nya föreskrifter om Kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2011:19) och Hygieniska gränsvärden (AFS 2011:18) trädde i kraft innebar det flera förändringar. Den nya föreskriften Kemiska arbetsmiljörisker är en sammanslagning av flera kemiföreskrifter. Föreskrifterna om oljor, motorbränslen och laboratoriearbete med kemikalier har gått upp i den nya föreskriften.

Föreskrifterna om hygieniska gränsvärden har renodlats till att handla om själva gränsvärdena och de mätfrågor som har med jämförelserna av lufthalter med gränsvärdena att göra. Tillståndsfrågorna har flyttats till de nya föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker.

Genom de förändringarna har de arbetsmiljörelaterade reglerna kring kemikalier blivit enklare att läsa.

En uttalad ambition från Arbetsmiljöverket är att fler verksamheter ska göra riskbedömningar innan de börjar använda kemiska produkter. Genom att genomföra riskbedömningar kommer arbetsgivarna att bli medvetna om de risker som finns och vidta de åtgärder som behövs, vilket kommer att leda till färre skador och sjukdomar på grund av kemiska riskkällor.

I korthet kan föreskriften sammanfattas så enligt de fyra punkterna nedan. Det konkreta förslaget till plan för minskning av skadliga ämnen vilken presenteras i avsnitt 0 knyter an till samma struktur.

1. Undersökning och riskbedömning är ett måste
Arbetsgivaren ska göra undersökning och riskbedömning för att avgöra vilka åtgärder som behövs för att arbetet ska vara säkert.
2. Åtgärdstrappan
Åtgärder ska följa en prioritetsordning där i första hand mindre farliga produkter ska användas, i andra hand arbetet utförs med hjälp av teknisk utrustning som minskar den direkta kontakten och i tredje hand personlig skyddsutrustning användas.
3. Hanterings- och skyddsinstruktioner
Arbetsgivaren ska fastställa hanterings- och skyddsinstruktioner och andra rutiner så att arbetet kan utföras säkert.
4. Information ska lämnas och dokument finnas
Arbetstagarna ska få information om riskerna. Dokument om produkterna och riskbedömningen ska finnas tillgängliga för arbetstagarna.

4.3 Strategi för Sveriges arbete för en giftfri miljö

Den 14 juni 2012 presenterade miljömålsberedningen sitt förslag till en nationell strategi för hur Sverige ska nå miljömålet Giftfri miljö. Förslaget bär namnet "Minska riskerna med farliga ämnen! Strategi för Sveriges arbete för en giftfri miljö" SOU 2012:38. På regeringens webbplats kan strategin hämtas ned i pdf-format och läsas i sin helhet.

<http://www.regeringen.se/sb/d/15774/a/195014>

I strategins inledning beskrivs bland annat de olika aktörernas roller och samhällets gemensamma ansvar betonas.

"En utgångspunkt för Miljömålsberedningens arbete är samhällets gemensamma ansvar för att förbättra möjligheterna att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen. Det behövs insatser från alla delar av samhället – stat, kommuner, näringsliv och det civila samhället – för att uppnå de förutsättningar som krävs för att nå målet om en giftfri miljö samt generationsmålet delar om minimal miljöpåverkan på människors hälsa."

4.4 Vad sker hos andra kommuner?

Många kommuner arbetar med kemikalierelaterade frågor där syftet är att minska användningen av farliga ämnen i olika verksamheter. Det är dock ovanligt att fatta beslut om en kommunövergripande plan eller strategi.

En översiktlig undersökning med nedslag i några olika kommuner tyder på att fokus i en kommunal kemikaliesatsning i regel är kommuninnevånarna, snarare än den kommunala verksamheten i sig. Tre sådana exempel ges nedan.

Ett exempel är Göteborg som tillhandahåller en ambitiös information till företagare under rubriken Miljöanpassa företaget vilken återfinns under kommunens företagsportal. (<http://www.goteborg.se/wps/portal/foretag>)

Kristianstad kommun bedriver också ett ambitiöst informationsprogram som riktar sig mot kommuninnevånare och företag. Bland annat genomförs miljöfika med kemikalietema. Huvudarrangör för dessa evenemang är miljöförvaltningen.

I Norrköpings kommuns miljöprogram, "Leva i Norrköping", fastställs att giffri miljö är ett av tre prioriterade områden för kommunens miljöarbete (de andra två områdena är övergödning och klimat). I förslaget till åtgärder anges att man bedömer att den mest direkta vägen för att påverka användningen i Norrköpings kommun är genom upphandlingen. Detta ställer stora krav på upphandlarnas kompetens varför man som punkt två beskriver att avroparna/inköparna ute på enheterna/kontoren behöver få den kompetens och information som är nödvändig för att kunna göra det medvetna valet vid köp av varor. Däremot innehåller inte programmet någon beskrivning av *hur* detta avses ske.

5 Förslag till plan för minskning av skadliga ämnen inom de kommunala verksamheterna

Kommunens verksamheter skiljer sig i mycket hög grad sinsemellan. För att möjliggöra en gemensam plan och metod har utgångspunkt valts i den standardiserade faromärkningen. Denna är lätt att känna igen även för en person som saknar egentlig kunskap om kemikalier och möjliggör således en direkt förändring utan behov av lång föregående utbildning. Verksamheter som främst hanterar förpackade produkter läser direkt på produktens förpackning. Verksamheter som hanterar produkter i större volymer finner samma information i produktens säkerhetsdatablad.

Planen medför ett strukturerat arbetssätt där varje föregående steg möjliggör nästa. De övergripande stegen är: skaffa sig kontroll över nuläget, minska antalet kemikalier, fasa ut de mest skadliga enligt en strukturerad tågordning samt följa upp.

Planen för minskning av skadliga ämnen kan med fördel kombineras med eller inkorporeras i annan eller andra av kommunens befintliga miljöplaner.

Kontroll över nuläge

1. Utse kemikalieansvarig för respektive verksamhet. Denna har ett särskilt ansvar för att driva arbetet med minskning av skadliga ämnen.
2. Inventering av befintlig kemikalieanvändning
 - a. Förteckning av namn, tillverkare, användningsområde samt eventuell märkning

Minskning av antalet produkter

3. Utrensning av kemiska produkter som inte har använts under de senaste två åren.

Utfasning av skadliga ämnen

4. Sortering av förteckningen över (kvarvarande) befintliga kemiska produkter utifrån följande prioriteringsordning:

a. Högst prioritet:

Giftig

Miljöfarlig

b. Näst högst prioritet:

Frätande

c. Tredje prioritet:

Brandfarlig

Oxiderande

d. Fjärde prioritet:

Hälsoskadlig / irriterande

Fokus läggs på respektive grupp i fallande ordning d.v.s. verksamheten arbetar först med produkter i grupp a), därefter i grupp b) o.s.v.

5. För varje produkt i den (för närvarande) högst prioriterade gruppen sker utfasningsarbetet genom strukturerade frågeställningar:
 - a. Fylls produktens funktion av annan redan befintlig produkt med lägre prioriterad märkning? *Om ja, använd produkten med lägre prioriterad märkning. Om nej, gå till b.*
 - b. Finns alternativ till denna produkt med lägre prioriterad märkning? Fråga vid inköp. *Om ja, välj denna. Om nej, gå till c.*
 - c. Finns alternativ till denna produkt med lägre innehåll av den substans som ger märkningen? Fråga vid inköp.

6. Årlig uppföljning genom förnyad inventering.

Bilagor för fördjupning och extra stöd

12 (17)

PLAN FÖR MINSKNING AV SKADLIGA ÄMNEN
2012-10-26
/

Bilaga 1: Intervjuer med utvalda verksamheter inom Värmdö kommun

För att få en uppfattning om mängden samt kunskapsnivån av skadliga ämnen inom Värmdö kommun valdes ett antal olika verksamheter ut för intervju.

De frågor som ställdes var:

1. Vilken typ av kemikalier använder ni?
2. I vilken mängd?
3. Hur hanteras kemikalierna?
4. Vem avgör inköp?
5. Finns någon form av miljö och hälsobedömning?
6. Har man något register över kemikalieverksamheten

Gruppboende vård-och omsorg

Fråga 1	Fråga 2	Fråga 3
Skurmedel	2-3 flaskor/boende	Inlåst
Rengöringsmedel	2-3 flaskor/boende	Inlåst
Ajax	2-3 flaskor/boende	Inlåst
Såpa	2-3 flaskor/boende	Inlåst
Maskindiskmedel	2-3 flaskor/boende	Inlåst
Tvättmedel	2-3 flaskor/boende	Inlåst
Ytdesinfektion	2-3 flaskor/boende	Inlåst
Aceton	2-3 flaskor/boende	Inlåst
Tändvätska	2-3 flaskor/boende	Inlåst

Fråga 4: Arbetsledare

Fråga 5: Tveksamt

Fråga 6: Tveksamt

Djuröhemmet

Fråga 1	Fråga 2	Fråga 3
Läkemedel	Små mängder	Inlåst
Ytdesinfektion	10-20 liter	Inlåst
Handdesinfektion	10-20 liter	Inlåst
Diskmedel hand		Inlåst
Diskmedel maskin		Inlåst
Sköljmedel		Inlåst
Såpa		Inlåst
T-sprit		Inlåst
Avkalkningsmedel		Inlåst
Gif		Inlåst
Fönsterputs		Inlåst
Oljor		Inlåst
Ajax		Inlåst

Fråga 4: Ramavtal

Fråga 5: Inte aktivt

Fråga 6: Nej

VA-enheten

Fråga 1	Fråga 2	Fråga 3
Fällningskemikalie PIX 118	137 ton/år	Leverans tankbil flytande form, fyller på behållare
Fällningskemikalie PAX XXL 60	243 ton/år	Leverans tankbil flytande form, fyller på behållare
Fällningskemikalie PAX XL 60.	43 ton/år	Leverans tankbil flytande form, fyller på behållare
Skumförhindrande medel		Leverans tankbil flytande form, fyller på behållare

14 (17)

PLAN FÖR MINSKNING AV SKADLIGA ÄMNEN
2012-10-26

Fråga 1	Fråga 2	Fråga 3
Luktreducerande medel, Nutriox	132 ton	Leverans tankbil flytande form, fyller på behållare
Salt	20 ton/år	Fast form 800 kg säckar.
Natriumhypoklorit	50-100 liter/år	Leverans tankbil flytande form, fyller på behållare
Kaliumpermanganat		Leverans tankbil flytande form, fyller på behållare.
Flockningsmedel Zetag 9046 FS	5 ton	Fat, dunk
Flockningsmedel Zetag 9016	50 kg	Fat, dunk
Flockningsmedel Superfloc 1592 rs	50 kg	Fat, dunk
Superfloc sd 2065	210 kg	Fat, dunk

Fråga 4: Kemikalieleverantör avgör inköp

Fråga 5: Köper den kemikalie som fungerar bäst för processen samt kräver minsta dosering

Fråga 6: Ja

Hemmestaskolan

Fråga 1	Fråga 2	Fråga 3
Syror	Vet ej	inlåst
Baser	Vet ej	inlåst
Metaller	Vet ej	inlåst

Fråga 4: Den som har kursen beställer

Fråga 5: Källsorterar, separerar glas

Fråga 6: Register finns

Bilaga 2. Nya farosymboler från 2015

År 2015 ska alla kemikalier vara märkta med faropiktogram, som har ett nytt utseende jämfört med dagens farosymboler. Målet med den ändrade märkningen är att piktogrammen på sikt kommer att se likadana ut i alla länder i världen. Så här kommer de att se ut.

 <p>Giftig</p>	 <p>Miljöfarlig</p>
 <p>Frätande</p>	 <p>Brandfarlig</p>
 <p>Oxiderande</p>	 <p>Hälsosfarlig</p>
 <p>Skadlig</p>	

16 (17)

PLAN FÖR MINSKNING AV SKADLIGA ÄMNEN
2012-10-26
/

Bilaga 3. Säkerhetsdatablad

Alla verksamheter har rätt att få ett säkerhetsdatablad från sin leverantör för den eller de produkter man köper in. Säkerhetsdatabladet innehåller information om produkten bl.a. vilken märkning den har och vad man ska göra om man kommer i kontakt med den.

Ett säkerhetsdatablad följer alltid samma struktur varför det är lätt att hitta rätt information även om produkten skulle vara helt ny för verksamheten.

Säkerhetsdatabladets rubriker

1. Namnet på ämnet/blandningen och bolaget/företaget.
2. Farliga egenskaper.
3. Sammansättning/information om beståndsdelar.
4. Åtgärder vid första hjälpen.
5. Brandbekämpningsåtgärder.
6. Åtgärder vid oavsiktliga utsläpp.
7. Hantering och lagring.
8. Begränsning av exponeringen/personligt skydd.
9. Fysikaliska och kemiska egenskaper.
10. Stabilitet och reaktivitet.
11. Toxikologisk information.
12. Ekologisk information.
13. Avfallshantering.
14. Transportinformation.
15. Gällande föreskrifter
16. Annan information